

Tutkimushallinnon tietovirtojen ja tutkimustietovarannon ohjausryhmä

Aika: tiistaina 13.12.2022 klo 10-12

Paikka: Zoom -etäkokoushuone

Kutsutut:

- Jukka Haapamäki, opetus- ja kulttuuriministeriö, puheenjohtaja
- Ulla-Maija Forsberg, Tieteellisten seurain valtuuskunta
- ~~Tuula Hämäläinen, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy~~ Sanna Marttinen, Tulanet
- ~~Juha Herrala, Tampereen yliopisto~~
- Nina Hyvönen, Kansalliskirjasto (klo 11 saakka)
- Tiina Järvinen, Maanpuolustuskorkeakoulu
- Mira Juppi, Savonia ammattikorkeakoulu
- ~~Matti Kajaste, opetus- ja kulttuuriministeriö~~
- Pekka Karhula, Helsingin yliopisto
- Timo Taskinen, Jyväskylän yliopisto (klo 11 saakka)
- Aila Louhelainen, Oulun yliopisto
- ~~Anssi Mälkki, Helsingin yliopisto~~-Aija Kaitera, Helsingin yliopisto
- ~~Johanna Moisio, Tieteentekijöiden liitto~~
- Petri Mäntysaari, Hanken Svenska handelshögskolan
- Susanna Nykyri, Tampereen yliopisto
- Soile Ollila, Business Finland
- Jussi-Pekka Pispa, Tampereen yliopisto
- Jaakko Riihimaa, Suomen ammattikorkeakoulujen tietohallintojohtajien Aapa-verkosto (klo 11 saakka)
- Mari Riipinen, Turun yliopisto
- Tomi Rosti, Itä-Suomen yliopisto
- Tiina Nokkala, Turun ammattikorkeakoulu
- Kalle-Antti Suominen, Turun yliopisto
- Liisa Suvikumpu, Säätiöt ja rahastot ry
- Laura Taajamaa, Suomen Akatemia
- Hanna-Mari Puuska, CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy, sihteeri
- Walter Rydman, CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Tiina Strengell, CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy

Vierailijat:

- Joonas Nikkanen, CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy

Kokouksen päätökset

- I) **Tutkijan tiedot -työkalun ns. 1.0 version lanseeraus 25.5.2023
Organisaatioiden tiedonsiirtojen takaraja lanseerauksen tiedoille keskiviikkona 3.5.2023**
- II) **Suosittelaaan OKM:lle OpenAiren ja Kansalliskirjaston (Finna) toteamista päätösehdotuksen mukaisesti tutkimustoimijaksi.**

Jatkotoimena OpenAirea koskien selvitetään 5 § 2mom osalta, onko se yhdenmukainen perusteluista löytyvien linjausten kanssa ja voidaanko päätellä, että OpenAIREn tehtävät olisivat rinnastettavissa säätiöksi määritellyn organisaation tehtäviin. Finnan osalta tarkennetaan johtosäntöä sen osalta, mihin tarkoitukseen ja mitä tutkimustietovarannon tietoja he tarvitsevat.

- III) Tutkijan tiedot -työryhmän toimikautta jatketaan vuoden 2023 loppuun asti
- IV) Ohjausryhmän osalta jatketaan 6 kokouksen syklillä vuonna 2023, joista 2 kokousta hieman pidempänä lähikokouksena. Ohjausryhmän päivämääriin liittyen viestiä voi laittaa osoitteeseen tiedejatutkimus@csc.fi.

Asiat:

1. Kokouksen avaus ja työjärjestyksen hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10 ja hyväksyttiin työjärjestys.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja [Liite 1](#)

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja siihen tehtyjen muokkauksen jälkeen.

- Pöytäkirjaan muokattu: Leena Huikun (Aalto-yliopisto) sijasta kokoukseen osallistui Tomi Rosti (UEF).
- Pöytäkirjaan muokattu: Anssi Mälkin oikea affiliaatio on Helsingin yliopisto.

3. [Tiedejatutkimus.fi](#)-portaalin kehityksen ajankohtaiset (Strengell) [Liite 2](#)

Strengell esitteli liitteen 2 mukaisesti.

Kysyttiin, siirtykö tutkijan tietojen osalta beta -versiossa toteutetut profiilit lopulliseen versioon. Todettiin tehtyjen profiilien siirtyvän sellaisenaan.

Infrastruktuuritietoihin liittyen kysyttiin, mitä modulaarisuudella tarkoitetaan. Yksityiskohtaisesti asia on käsitelty *Tutkimusinfrastruktuurit tutkimustietovarannossa* -työryhmän kokouksessa 9.11. Modulaarisuus tarkoittaa tutkimusinfrastruktuurien käsittelemistä pääasiassa hierarkisina verkostoina, jossa esimerkiksi laaja kansallinen infrastruktuuri rakentuu tutkimusorganisaatioiden ylläpitämistä suht itsenäisesti toimivista pienemmistä tutkimusinfrastruktuureista. Malli ei rajoita ”kerrosten” määrää ja tekee tietojen ylläpidosta nykyistä helpompaa. Keskeistä ovat infrastruktuurien väliset yhteydet (linkit). Modulaarinen malli hyödyntää nykyistä tietokokonaisuutta eikä edellytä kaiken tiedon uudelleentoimittamista. Työryhmä käsittelee seuraavaksi tutkimusinfrastruktuurien tietosisäلتöjä ja tarvittaessa päivittää niitä vastaamaan myös uusiin esille tullessiin käyttötapauksiin.

Kerrottiin, että AVOTTin alle on perustettu uusi työryhmä, joka keskittyy erityisesti tutkimusaineistojen metatietojen kuvauksiin. Ajatuksena on tukea yhteentoimivuutta.

Tietolähteisiin liittyen keskusteltiin tietojen harmonisoinnista. Nyt haasteena on joidenkin tekstien osalta, että tietoa on eri kielten yhdistelmänä. Jatkossa pidettiin tärkeänä ottaa huomioon kansainväliset käyttäjät ja välttää kielten yhdistämistä. Organisaatitiedon osalta tiedot ovat erityisen haasteelliset, koska suurin osa tiedoista tulevat Orcidista,

jossa tunnisteiden käytetään vain harvoin. Osumatarkkuutta on tarkoitus parantaa, mutta osa tiedoista jää tunnistamatta.

Erityisesti tutkimusinfrastruktuurien osalta, muiden osioiden osalta toivottiin ajankohtaista tietoa siitä, missä vaiheessa ollaan menossa. Työkohteisiin liittyvää ajankohtaista tietoa kuvataan jossain määrin visiotyön osalta. Otetaan pyyntö huomioon jatkossa.

4. Tutkijan tiedot - kevään lanseerauksen määrittely (Nikkanen) [Liite 3](#)

Nikkanen esitteli liitteen 3 mukaisesti.

Keskusteltiin organisaatioiden tiedonsiirron takarajasta lanseeraukseen, jonka on suunniteltu olevan 3.5.2023. Ajatuksena on se, että mikäli tiedot toimittaa aikarajan puitteissa, annetaan lupaus siitä, että tiedonsiirrot tuotantoon voidaan toteuttaa lanseeraukseen mennessä. Tietoja voi kuitenkin siirtää kotiorganisaatioista senkin jälkeen, mutta sen jälkeen kuitenkin jatkuvaa toimintaa ja jää pois 1.0 -versiosta.

Kysyttiin, mitä organisaation tiedonsiirto käytännössä tarkoittaa. Kyse on yksityiskohtaisesta tutkijoihin liittyvistä tiedoista, joiden osalta tiedonsiirto eri organisaatioiden osalta on käyty läpi. Tiedonsiirron tehneiden organisaatioiden tiedot on käytettävänä tutkijoilla profiilien luonnin pohjana TTV:sta ja ORCIDista haettavien tietojen lisäksi. Esimerkiksi JYU:n tutkijoille ei ole vielä käytettävänä JYU:n tietoja, vaan TTV:n ja ORCID -palvelusta tulevat tiedot. Organisaation tiedot ovat tutkijoiden käytettävissä sen jälkeen, kun organisaatio on toimittanut tiedot. Tietojen toimitusta toivotaan viimeistään 3.5.2023.

Keskusteltiin vielä organisaatiotiedoista portaalissa. BETA -versiossa (Tutkijat -osuus) listataan yliopistot, mutta suodattimista (vasemman reunan listasta) puuttuu esimerkiksi taideyliopisto. Edellinen liittyy aiempaan keskusteluun siitä, että organisaatiotiedot ovat haasteelliset näyttää, jos ne tulevat esim. ORCIDista ilman tunnisteita.

Toivottiin portaaliin esille selkeää tietoa siitä, mistä organisaatioista tietoja on jo siirretty.

Tuotiin esiin viestinnällinen hankaluus tutkijoiden tietojen osalta. Toivottiin, että tuotaisiin viestinnässä selkeästi ja yksinkertaisesti esiin se, mikä tutkijan tiedot -kokonaisuus on. Organisaatioissakaan ei ole viety vielä viestiä tutkijan tiedoista vahvasti eteenpäin. Hyvä mieltä viestintää tarkemmin myös sen osalta, viestitäänkö tietoja toimittavista organisaatioista vähitellen vai kerralla 1.0 -lanseerauksen yhteydessä. Todettiin viestintään liittyen myös, että CSC:n puolelta viestitään parhaan mukaan, mutta yhteistyö organisaatioiden välillä myös viestinnän suhteen on todella tärkeää. Lisäksi esitettiin toive käydä viestintäasioita läpi myös ohjausryhmässä.

Päätökset:

- 1. Tutkijan tiedot -työkalun ns. 1.0 version lanseeraus 25.5.2023**
- 2. Organisaatioiden tiedonsiirtojen takaraja lanseerauksen tiedoille keskiviikkona 3.5.2023**

5. Tutkimustoimijuuden määrittely - päätösehdotus (Rydman) [Liite 4](#)

Rydman esitteli liitteen 4 mukaisesti. Päätösehdotukset koskevat tutkimustoimijuutta. Sen jälkeen käsitellään tietojen käyttötarkoitus erikseen molempien organisaatioiden osalta.

Tulkinnan tutkimustoimijuudesta sekä päätöksen tietojen luovuttamisesta tekee tutkimustietovarannon rekisterinpitäjänä OKM. Keväällä hyväksyttiin tutkimustoimijuuteen liittyvä prosessi, jossa tarvittaessa ennen OKM:n tulkintaa organisaation tutkimustoimijuus käsitellään ohjausryhmässä.

Todettiin, että tutkimustietovarannon tarkoituksen vuoksi on hyvä, että tutkimustoimijan määritelmä on avoin. Näin saadaan dataa tutkimustietovarantoon. Tietojen luovuttaminen on eri asia.

OpenAiren osalta kommentoitiin, ettei se ole Suomen laissa tarkoitettu säätiö ja siten 5 § voi estää tietojen luovuttamisen OpenAirelle. Kun lainsäädännössä puhutaan organisaatiomuodosta, sillä tarkoitetaan suomen lain mukaan perustettua organisaatiota eikä kata ruotsalaista tai muun maalaista säätiötä. Jos hyväksytään se, että OpenAire on säätiö, jolle voidaan tietoja luovuttaa, niin samoilla perusteilla voitaisiin siirtää esim. kaupalliselle amerikkalaiselle säätiölle.

Todettiin edelliseen liittyen, että lakiviittauksella tutkimukseen liittyvissä perustehtävissä ei viitata tiettyyn lakiin eikä se siten rajaudu suomalaiseen lainsäädäntöön. OpenAire ei kuitenkaan perustu lainsäädäntöön, ei myöskään EU-lainsäädäntöön, vaan toimijan säännöissä määrättyihin tehtäviin. On mietittävä, rinnastuuko OpenAire-tyyppisen toimijan tehtävät TTV-lainsäädännössä tarkoitettua säätiön tehtäviin. Tutkimustietovarannon lainsäädännön perusteluteksteissä mainitaan myös erikseen tietojen luovuttaminen OpenAire -palveluun. Ennakkopäätöstä siitä, että voisi luovuttaa millaisella vain säätiölle, ei ole tarkoitus tehdä, vaan määrittely on tehtävä tapauskohtaisesti.

Todettiin, että lain perusteluissa mainittu tietojen luovutus ulkomaisille organisaatioille, mutta kysymys on sisältääkö lakipykälän muotoilu saman tulkinnan. Todettiin, että asia on hyvä selvittää tarkemmin ja konsultoida tarvittaessa oikeusministeriön lakimiehiä tämän osalta.

Päätös: OpenAire ja Kansalliskirjasto (Finna) todetaan päätösehdotuksen mukaisesti tutkimustoimijaksi.

- ***Jatkotoimena OpenAirea koskien selvitetään 5 § osalta, onko se yhdenmukainen perusteluista löytyvien linjausten kanssa ja voidaanko päätellä, että OpenAIREN tehtävät olisivat rinnastettavissa säätiöksi määritellyn organisaation tehtäviin.***
- ***Finnan osalta tarkennetaan johtosääntöä sen osalta, mihin ja mitä Tutkimustietovarannon tietoja he tarvitsevat.***

2. Tutkimustietovarannon visiotyö (Nikkanen) [Liite 5](#)

Nikkanen esitteli visiotyötä liitteen 5 mukaisesti. Visiotyön luonnos löytyy ohjausryhmän wikisivun alta. Sen osalta on tarkoitus järjestää kommentointikierron, jonka jälkeen visio julkaistaan.

Käytiin keskustelua vision suhteen erityisesti prosessista sen julkaisun ja päivittämisen suhteen. Todettiin, että julkaisemisen suhteen on hyvä, että toimitaan nopeasti. Toivottiin myös, että ohjausryhmän toimesta tehtäisiin muutoksia eikä lyötäisi asioita lukkoon pitkäksi aikaa. Dynaamisuus on tärkeää, koska uusia ajatuksia tulee jatkuvasti.

Kysyttiin myös, onko visiosta löytävää YK:n kestävän kehityksen aiheiden lisäämistä mietitty jo tarkemmin. TAU:lla on selvitetty asiaa ja todettu, etteivät ole olleet käyttökelpoisia. Todettiin, että CSC:llä aihetta on mietitty hyvin alustavasti.

Visiotyö sai kiitosta sisällön lisäksi myös hyvän palvelumuotoilun suhteen. Se vaikuttaa helposti seurattavalta ja sitä voisi esitellä myös muissa yhteyksissä. Keskusteltiin selkeydestä myös sarakkeiden suhteen. Sarakkeita voisi mahdollisesti lisätä esim. ohjausryhmälle esitettävälle lisätiedolle tai kommentointia varten.

Toivottiin Vision yhteyteen myös yksityiskohtaisempaa tietoa esim. infrastruktuurien suhteen. Pyritään tuottamaan linkit jatkossa myös yksityiskohtaisempaan tietoon.

Keskustelun perusteella todettiin, että visiotyö voidaan julkaista ja toteuttaa myös kommentointikierron esimerkiksi Webropol -kyselyllä.

3. Tutkimustietovarannon vuoden 2023 suunnitelmat (Strengell) [Liite 6](#)

Siirrettiin vuoden 2023 suunnitelmien läpikäynti käsiteltäväksi seuraavassa ohjausryhmässä.

4. Tutkimustietovarannon tekemistä tukevat ryhmät (Nikkanen) [Liite 7](#)

Nikkanen esitteli tutkimustietovarannon tekemistä tukevia ryhmiä liitteen 7 mukaisesti.

Tutkimusaineistojen osalta keskusteltiin vielä aiemmin mainitusta AVOTT:in puolella perustettavasta sisältöön liittyvään määrittelyyn keskittyvästä ryhmästä. Tämän osalta on menossa kutsumenettely. Jessica von Parland on tehnyt kuvauksen ja työryhmä täsmentää tavoitteet. Todettiin, että tehtäviä olisi hyvä katselmoida myös tämän ohjausryhmän toimesta. *Pyydetään esittelyä seuraavaan ohjausryhmän kokoukseen.*

Päätös: Jatketaan Tutkijan tiedot -työryhmän toimikautta vuoden 2023 loppuun asti

5. Ohjausryhmän organisoituminen vuonna 2023 (Nikkanen) [Liite 8](#)

Päätös: Ohjausryhmän osalta jatketaan 6 kokouksen syklillä vuonna 2023, joista 2 kokousta hieman pidempänä lähikokouksena. Ohjausryhmän päivämääriin liittyen viestiä voi laittaa osoitteeseen tiedejatutkimus@csc.fi.

1. Tiedoksi

- *Maa- ja vesitekniikan tuki ry* on todettu tutkimustoimijaksi ja siirtää rahoituspäätöstietojaan tutkimustietovarantoon.
- *Paulon Säätiö* on todettu tutkimustoimijaksi ja siirtää rahoituspäätöstietojaan tutkimustietovarantoon.
- *Sakari Alhopuron säätiö* on todettu tutkimustoimijaksi ja siirtää rahoituspäätöstietojaan tutkimustietovarantoon.

2. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12

